

महाराष्ट्र शासन - जलसंपदा विभाग

पुणे प्रादेशिक निवड समिती, पुणे

गट-क मधील सरळसेवा भरती परीक्षा सन 2011

प्रश्नपत्रिकेचा कोड

A

कनिष्ठ सर्वेक्षण सहाय्यक पदासाठी प्रश्नपत्रिका.

आसन क्रमांक

दिनांक : 26/02/2012

वेळ : 11.00 ते 13.00

एकूण गुण : 180

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
(२) विशिष्ट क्रमांक छापलेली उत्तरपत्रिका स्वतंत्रपणे पुरविण्यात येईल.
(३) सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 2 गुण आहेत.
(४) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व अंक इंग्रजीमध्ये आहेत.

लेखी परीक्षा

- प्रश्न क्र. 1 : मोटारसायकलीचा आरसा ..... असतो.
(A) सपाट (B) भरीव गोल
(C) अंतर्गोल (D) बहिर्गोल
- प्रश्न क्र. 2 : धरणात साठलेले पाणी ..... हे उर्जेचे स्रोत आहे.
(A) गतिज (B) स्थितीज
(C) सौर (D) अपारंपारीक
- प्रश्न क्र. 3 : ..... या गटाच्या व्यक्तीला 'सर्वयोग्य दाता' असे म्हणतात.
(A) O (B) AB
(C) A (D) B
- प्रश्न क्र. 4 : दूधाची शुद्धता मोजण्यासाठी ..... चा वापर करतात.
(A) लॅक्टोमीटर (B) हायड्रोमीटर
(C) पायरोमीटर (D) बॅरोमीटर
- प्रश्न क्र. 5 : डॉ. विजय भटकर हे या क्षेत्राशी संबंधीत आहेत.
(A) संगणक (B) पक्षी विद्या
(C) अवकाश संशोधन (D) वैद्यक शास्त्र
- प्रश्न क्र. 6 : भारताची पहिली महिला अंतराळवीर कोण आहे?
(A) कर्नल मल्लेश्वरी (B) पी.टी.उषा
(C) कल्पना चावला (D) बर्चेद्री पाल
- प्रश्न क्र. 7 : 1 MB = ... KB.
(A) 1000 (B) 1035
(C) 1024 (D) 1212

- प्रश्न क्र. 8 : 'हरितगृह' परिणामामुळे पृथ्वीच्या तापमानात -
 (A) घट होते. (B) वाढ होते.
 (C) काहीही बदल होत नाही. (D) यापेक्षा वेगळे.
- प्रश्न क्र. 9 : येथे भारताचे उपग्रह प्रक्षेपण केंद्र आहे.
 (A) पोखरण (B) सुरत
 (C) श्रीहरी कोटा (D) भूस्तिर कक्षा
- प्रश्न क्र.10 : सुश्रुत हा ..... शी संबंधीत आहे.
 (A) खगोलशास्त्र (B) भौतिकशास्त्र
 (C) भूगोल (D) वैद्यकशास्त्र
- प्रश्न क्र.11 : भारताच्या राष्ट्रचिन्हात ..... आहे.
 (A) तीन बाघ (B) तीन सिंह
 (C) चार बाघ (D) चार सिंह
- प्रश्न क्र.12 : ..... या झाडाची फांदी 'शांतीचे चिन्ह' म्हणून वापरतात.
 (A) अशोक (B) सूर्यपर्णी
 (C) ऑलिव्ह (D) पिंपळ
- प्रश्न क्र.13 : गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
 (A) डॉ. सी.व्ही.रामन (B) रविंद्रनाथ टागोर
 (C) डॉ. ए.पी.जे.अब्दुल कलाम (D) डॉ. अमर्त्य सेन
- प्रश्न क्र.14 : खालीलपैकी कोणत्या संख्येत 7 या अंकाची किंमत सर्वात कमी आहे?
 (A) 0.7 (B) 0.0297
 (C) 4.07 (D) 2.375
- प्रश्न क्र.15 : 70 सें.मी. व्यास असलेल्या चाकाचे 250 फेरे झाले तर ते चाक असलेल्या सायकलने किती मीटर प्रवास केला?
 (A) 550 (B) 5500
 (C) 3.56 (D) 320
- प्रश्न क्र.16 : 39 ही संख्या रोमन अंकात कशी लिहाल?
 (A) XIX (B) XXIX
 (C) XXXXI (D) XXXIX
- प्रश्न क्र.17 : 40, 39, 34, 30, 25 तर मधील अंक कोणता?
 (A) 38 (B) 37
 (C) 36 (D) 35
- प्रश्न क्र.18 : इष्टिकाचितीला किती कडा असतात?
 (A) 8 (B) 12
 (C) 6 (D) 4
- प्रश्न क्र.19 : 135^0 च्या पूरक कोनाचा कोटीकोन किती मापाचा असेल?
 (A) 35^0 (B) 45^0
 (C) 90^0 (D) 25^0

- प्रश्न क्र.20 : दोनच्या घनाचा वर्ग हा कोणत्या संख्येचा घन आहे?
 (A) 2 (B) 4
 (C) 3 (D) 8
- प्रश्न क्र.21 : P आणि Q या मूळ संख्यांचा मसावि किती येईल?
 (A) PQ (B) P+Q
 (C) 1 (D) 2 PQ
- प्रश्न क्र.22 : 854 ही संख्या दोन संख्यांच्या घनांची बेरीज आहे, तर त्या संख्या कोणत्या?
 (A) 3,5 (B) 9,5
 (C) 12,3 (D) 7,8
- प्रश्न क्र.23 : एका वर्तुळाचा परीघ व त्रिज्या यात 37 मी. चा फरक आहे. तर त्या वर्तुळाचा परीघ किती?
 (A) 40 मीटर (B) 44 मीटर
 (C) 72 मीटर (D) 37 मीटर
- प्रश्न क्र.24 : $9 \times 0.9 \times 0.09 = \dots\dots\dots$
 (A) 729 (B) 72.9
 (C) 7.29 (D) 0.729
- प्रश्न क्र.25 : 8^7 भागिले $8^4 = 8^x$ तर x ची किंमत किती?
 (A) 7 (B) 4
 (C) 3 (D) 11
- प्रश्न क्र.26 : उत्कृष्ट खेळाडू देशाला भूषण ठरतो.
 (A) धातूसाधित नाम (B) भाववाचक नाम
 (C) सामान्य नाम (D) सर्वनाम
- प्रश्न क्र.27 : 'जनक' या शब्दाचा विरुद्ध लिंगी शब्द कोणता?
 (A) जानकी (B) जननी
 (C) जन्मदाता (D) राजा
- प्रश्न क्र.28 : खालीलपैकी सामान्यरूपातील शब्द कोणता?
 (A) गाढवाला (B) गाढवा
 (C) गाढवाने (D) गाढवे
- प्रश्न क्र.29 : 'विवेक क्रिकेट खेळतो' प्रयोग ओळखा?
 (A) कर्मणी (B) सकर्मक कर्तरी
 (C) अकर्मक कर्तरी (D) भावे
- प्रश्न क्र.30 : 'विद्यार्थ्यांनी प्रार्थना म्हणावी' वाक्याचा प्रकार ओळखा?
 (A) आज्ञार्थी (B) संकेतार्थी
 (C) विद्यार्थी (D) उद्गारार्थी
- प्रश्न क्र.31 : 'मला माझ्या आयुष्याची फिकीर नाही' या वाक्यातील काळ ओळखा?
 (A) भूतकाळ (B) भविष्यकाळ
 (C) वर्तमानकाळ (D) अपूर्ण भूतकाळ

- प्रश्न क्र.32 : गिरी या शब्दाचा समानार्थी शब्द
 (A) नग (B) शर
 (C) सागर (D) मरुत
- प्रश्न क्र.33 : अवनत या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द
 (A) अगतिक (B) गतानुगतिक
 (C) उन्नत (D) अप्रगत
- प्रश्न क्र.34 : 'तीन बाजूनी पाणी असलेला प्रदेश' या शब्द समुहास एक शब्द कोणता?
 (A) दीपगृह (B) द्वीपकल्प
 (C) खाडी (D) बेट
- प्रश्न क्र.35 : 'दुष्काळात तेरावा महिना' या म्हणीचा अर्थ काय?
 (A) अधिक मास (B) ज्या वर्षी दुष्काळ पडतो त्या वर्षास तेरा महिने असतात.
 (C) आपत्तीत भर पडणे. (D) फार मोठा दुष्काळ पडणे.
- प्रश्न क्र.36 : 'घरोघरी मातीच्या चुली' म्हणीसारखा अर्थ असलेली दुसरी म्हण खालीलप्रमाणे आहे.
 (A) पळसाला पाने तीन. (B) खाण तशी माती.
 (C) पी हळद हो गोरी. (D) अति तिथे माती.
- प्रश्न क्र.37 : 'पायमल्ली करणे' या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय?
 (A) पाया पडणे. (B) पायाने कुस्ती खेळणे.
 (C) अवज्ञा करणे. (D) शेरेबाजी करणे.
- प्रश्न क्र.38 : 'ग्यानबाची मेख' या अलंकारिक शब्दाचा अर्थ काय?
 (A) मखवी (B) निरर्थक बाब
 (C) विचित्र सत्य (D) गमतीची गोष्ट
- Q. No. 39 : Select appropriate preposition.
Your amount is credited ..... your Bank account.
 (A) in (B) to
 (C) by (D) from
- Q. No. 40 : Choose the correct adverb to fill in the bank.
..... he is down with flu, he can't go to office.
 (A) Since (B) When
 (C) But (D) So
- Q. No. 41 : Choose the opposite word of "Entry".
 (A) Disentry (B) Entire
 (C) Exit (D) Exhale
- Q. No. 42 : Find out one word which can be substituted for given phrase. *Handwritten matter.*
 (A) Original copy (B) Manuscript
 (C) Translation (D) Transcript

- Q. No. 43 : Choose appropriate verb. Horse.....
 (A) walks (B) gallops
 (C) crawls (D) runs
- Q. No. 44 : Rhyming words – Each .....
 (A) Reach (B) Free
 (C) Eat (D) End
- Q. No. 45 : What is the opposite of 'often'.
 (A) always (B) every time
 (C) seldom (D) all time
- Q. No. 46 : Find out the odd alternative from the following.
 (A) our (B) they
 (C) I (D) walk
- Q. No. 47 : My sister is an .....
 (A) teacher (B) officer
 (C) manager (D) clerk
- Q. No. 48 : ..... begins at home.
 (A) Work (B) Life
 (C) Exucation (D) Charity
- Q. No. 49 : Quarter past nine means .....
 (A) 9.15 (B) 9.30
 (C) 8.30 (D) 9.45
- Q. No. 50 : Before we reached, the train ..... the station.
 (A) leave (B) shall leave
 (C) had left (D) left

व्यावसायिक परीक्षा

- प्रश्न क्र.51 : नकाशावरील जमिनीचे क्षेत्रफळ मोजण्यासाठी ..... चा वापर करतात.
 (A) चित्रक्षेत्रमापी (B) पेंटाग्राफ
 (C) मोजपट्टी (D) व्हर्निअर
- प्रश्न क्र.52 : ..... याचा उपयोग नकाशा लहान किंवा मोठा करण्यासाठी करतात.
 (A) प्लॅनीमीटर (B) व्हर्निअर
 (C) पेंटाग्राफ (D) मापकोस्कोप
- प्रश्न क्र.53 : कर्णी प्रमाण पद्धतीने आपल्याला ..... वेगवेगळे प्रमाण मोजता येतात.
 (A) पाच (B) दोन
 (C) तीन (D) चार
- प्रश्न क्र.54 : साखळी सर्वेक्षणामध्ये कोणत्याही साखळीस ..... कड्या असतात.
 (A) 25 (B) 50
 (C) 75 (D) 100

- प्रश्न क्र.55 : ..... हे आडवे, समांतर व उभे कोन मोजण्यासाठी वापरले जाणारे सर्वात बिनचुक उपकरण आहे.
 (A) होकायंत्र (B) विकोणमापी
 (C) व्हर्निअर (D) सुक्ष्ममापी
- प्रश्न क्र.56 : खालीलपैकी कोणत्या सर्वेक्षणामध्ये पृथ्वीच्या वक्रपणाचा विचार केला जातो?
 (A) भूपृष्ठ सर्वेक्षण (B) समतल सर्वेक्षण
 (C) अभियांत्रिकी सर्वेक्षण (D) खाण सर्वेक्षण
- प्रश्न क्र.57 : मृदेसाठी कोणता सामू उत्तम होय?
 (A) 4.5 ते 5.0 (B) 8.5 ते 10.0
 (C) 6.5 ते 7.5 (D) 3.0 ते 5.5
- प्रश्न क्र.58 : डॉ. नॉर्मन बोरलॉग हे कोणत्या पिकाच्या जातीशी संबंधीत आहेत?
 (A) भात (B) ज्वारी
 (C) बटाटा (D) गहू
- प्रश्न क्र.59 : वडाच्या पारंब्या हा वडाच्या झाडाचा कोणता अवयव आहे?
 (A) मूळ (B) खोड
 (C) फांदी (D) कांडे
- प्रश्न क्र.60 : हवेतील सापेक्ष आर्द्रता मोजण्यासाठी कोणत्या उपकरणाचा वापर केला जातो?
 (A) हायड्रोग्राफ (B) हायग्रोमीटर
 (C) हायड्रोमीटर (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.61 : खालीलपैकी मृदेची निर्मिती न होण्यासाठी कारणीभूत घटक कोणते?
 (A) झीज (B) जैविक प्रक्रिया
 (C) धुप (D) लिचींग
- प्रश्न क्र.62 : अल्कधर्मी मृदेचा सामू खालीलपैकी किती असू शकेल?
 (A) 4 (B) 7
 (C) 9 (D) काहीही नाही.
- प्रश्न क्र.63 : मृदेमध्ये क्षारता कोणत्या हवामानात येते?
 (A) उष्ण व आर्द्र (B) उष्ण व रुक्ष
 (C) शीत व दमट (D) शीत व रुक्ष
- प्रश्न क्र.64 : मातीतील क्षितीज समांतर थरास काय म्हणतात?
 (A) मृदा स्तर (B) मृदा श्रेणी
 (C) मृदा पट्टे (D) होरायझन्स
- प्रश्न क्र.65 : मृदेचा रंग मुख्यत्वे कशावर ठरतो?
 (A) मूळ खडक (B) रासायनिक बदल
 (C) ह्युमसचे प्रमाण (D) खताचा परीणाम
- प्रश्न क्र.66 : हायड्रोपोनिक्स म्हणजे काय?
 (A) मातीविना शेती (B) पुरुष अंडाशय वृद्धी
 (C) जलसंधारणाची पद्धती (D) यापैकी नाही

- प्रश्न क्र.67 : रासायनिक संयुगाचा सर्वात लहान भाग कोणता?
 (A) अणुकेंद्रक (B) अणू
 (C) रेणू (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.68 : सर्व आम्लामध्ये असणारे मुलद्रव्य कोणते?
 (A) ऑक्सीजन (B) हायड्रोजन
 (C) कार्बन (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.69 : पाटबंधारे संशोधन व विकास संचालनालयाचे मुख्यालय ..... येथे आहे.
 (A) मुंबई (B) पुणे
 (C) नागपूर (D) औरंगाबाद
- प्रश्न क्र.70 : सखोल मृदा सर्वेक्षणासाठी नकाशाचे प्रमाण ..... असावे लागते.
 (A) 1:10,000 ते 1: 25,000 (B) 1:5,000 ते 1: 10,000
 (C) 1:1,00,000 ते 1: 2,50,000 (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.71 : राष्ट्रीय कृषी धोरण 2000 नुसार अन्नधान्य उत्पादनासाठी ..... समावेश केला आहे.
 (A) अमृत क्रांती (B) गोल क्रांती
 (C) हरीत क्रांती (D) रजत क्रांती
- प्रश्न क्र.72 : जमिनीचा सरळ उभा असा छेद घेतल्यास त्या सर्व थरांना ..... असे म्हणतात.
 (A) जमिनीचा पोत (B) जमिनीची घडण
 (C) भू-प्रस्तर (D) जमिनीची घनता
- प्रश्न क्र.73 : सिंचनाचा स्वस्त स्रोत कोणता?
 (A) विहीर (B) कुपनलिका
 (C) तलाव (D) कालवा
- प्रश्न क्र.74 : महाराष्ट्रात पाणी वापर संस्था कायदा कोणत्या साली आला?
 (A) 2000 (B) 2005
 (C) 2004 (D) 2009
- प्रश्न क्र.75 : N.B.S.S. & L.U.P. चे मुख्यालय कोठे आहे?
 (A) कोलकता (B) नागपूर
 (C) डेहराडून (D) मुंबई
- प्रश्न क्र.76 : मृदेची घनता खालीलपैकी कशात मोजतात?
 (A) gms/m^3 (B) gms/cm^3
 (C) gm/mm^3 (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.77 : मृदा सर्वेक्षणाचा प्रकार .....
 (A) जलद मृद सर्वेक्षण (B) सखोल मृद सर्वेक्षण
 (C) जलद व सखोल मृद सर्वेक्षण (D) यापैकी नाही.

- प्रश्न क्र.78 : वनकुरण पद्धतीत वृक्षाबरोबर ..... ची लागवड करतात.
 (A) फळझाडे (B) गवत
 (C) धान्यपिके (D) चारा पिके
- प्रश्न क्र.79 : समुद्रकाठच्या जमिनीत खालीलपैकी कोणते पिके घेतले जात नाही?
 (A) सुपारी (B) काजू
 (C) नारळ (D) गहू
- प्रश्न क्र.80 : खालीलपैकी कोणत्या वनस्पती पासून डिझेल हे उर्जा इंधन मिळू शकत नाही?
 (A) एरंड (B) होहोबा
 (C) जाट्रोफा (D) निलगिरी
- प्रश्न क्र.81 : बांबू हे एक ..... आहे.
 (A) गवत (B) वृक्ष
 (C) झुडूप (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.82 : महाराष्ट्रातील जमिनी ..... या अग्निजन्य खडकापासून तयार झाल्या आहेत.
 (A) बेसाल्ट (B) ग्रेनाईट
 (C) निस (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.83 : प्रकाश संश्लेषणाच्या क्रियेमध्ये अभिप्रेरक म्हणून कोणता घटक कार्य करतो?
 (A) क्लोरीन (B) क्लोरोफिल
 (C) क्लोरोप्लास्ट (D) क्लोरोफार्म
- प्रश्न क्र.84 : एक घनमीटर म्हणजे एक मीटर X 1 मीटर X 1 मीटर एवढ्या आकारात किती लिटर पाणी बसते?
 (A) 100 (B) 1000
 (C) 10 (D) 10000
- प्रश्न क्र.85 : मृदेची पाणीवाहकता कोणत्या घटकावर अवलंबून असते?
 (A) सच्छीद्रता (B) रंग
 (C) पोत (D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.86 : विसंगत पद ओळखा.
 (A) पेरुचे झाड (B) क्लोरेला
 (C) अमिबा (D) पॅरामेशिअम
- प्रश्न क्र.87 : यामुळे भूजल पातळीत वाढ होते.
 (A) वनस्पती (B) पर्जन्यजल साठवण
 (C) क्लोरिनेशन (D) सांद्रिभवन
- प्रश्न क्र.88 : उन्हाळी सिंचन हंगामाचा कालावधी कोणता?
 (A) 1 फेब्रुवारी ते 30 जून. (B) 1 मार्च ते 31 मे.
 (C) 1 मार्च ते 30 जून. (D) 1 जुलै ते 15 ऑक्टोबर.

- प्रश्न क्र.89 : प्रयोगशाळेत मातीचे पाणी गाळण्यासाठी कशाचा वापर करतात?
(A) गाळण कागद	(B) प्लॅस्टिकची गाळणी
(C) चाळणी	(D) यापैकी नाही.
- प्रश्न क्र.90 : रेगूर मृदा कशापासून तयार होते?
(A) बेसॉल्ट	(B) जांभा
(C) संगमरवर	(D) चुनखडक

- कच्चे टिपणासाठी जागा -

- कच्चे टिपणासाठी जागा -